

ÓRAVÁZLAT

Az információhordozók változatos használata földrajzórán

Készítette: Seres Zoltán, osztatlan tanárképzés IV. éves hallgató

Alapinformációk

Évfolyam: 7. évfolyam

Témakör megnevezése: Ausztrália, a sarkvidékek és az óceánok földrajza

Tanítási egység (téma) címe: **A sarkvidékek földrajza**

Az óra (jellemző) típusa: Új ismereteket szerző és feldolgozó óra

Kulcsfogalmak/ fogalmak: állandóan fagyos éghajlat, tundraéghajlat, fahatár, belföldi jégtakaró, jéghegy, ózonréteg, jégsivatag, kutatóállomás

Topográfiai ismeretek: Északi-sarkvidék, Déli-sarkvidék (Antarktiszt)

Ismeretek/fejlesztési követelmények: Az Északi- és a Déli-sarkvidék összehasonlító földrajzi jellemzése; az ózonréteg-elvékonyodás okainak és következményeinek átlátása; a sarkvidék mint speciális élettér értelmezése; az Antarktika szerepének, a kutatóállomások jelentőségének megismerése.

Idő	Az óra menete	Eszköz
1,5'	Jelentés, adminisztráció	
5'	Korábban szerzett ismeretek felelevenítése, ráhangolódás Kollázs (képeslap) kivetítése, megtekintése (melléklet: 1. kép) ? Mi az első benyomásotok a képről? ? Mely területek jutnak elsőként eszetekbe a képről? ? Mit ábrázolnak az egyes képek? ? Kik küldhették a képeslapot? Térképolvasás: az Arktisz és az Antarktiszt megkeresése a térképen PPT: éghajlati térkép kivetítése (melléklet: 2. kép) ? Mely földrajzi övezetbe tartozik az Antarktiszt és az Arktisz? ? Milyen földrajzi övek vannak a hideg övezetbe? Mi alapján különböztük el egymástól ezeket? ? Milyen éghajlat van a sarkköri övben s milyen a sarkvidéki övben? (Tér)képelemzés ? milyen alapvető különbségeket láttok a két terület között? (pl. kontinensek távolsága stb.)	kollázs (OFI) atlasz (36-37.o) projektor térképrészlet
5'	A sarkvidékek földrajza: új ismeretek elsajátítása I. Fiktív „újság” kiosztása (ICE) minden diák számára (ha van rá lehetőség, akkor elektronikus formában: okos telefonon, tableten) – önálló munka ! Olvassátok el figyelmesen a két újságcikket majd válaszoljatok a hozzájuk kapcsolódó kérdésekre!	fiktív újság

7'	A sarkvidékek földrajza: új ismeretek elsajátítása II. – fogalmak ? Melyik cikk szól az Északi-, és melyik a Déli-sarkvidékről? Miből jöttél rá? ! ? Figyeld meg a dőlt betűvel szedett szavakat, fogalmakat! Van-e közülük, ami ismerős? Melyik nem világos? <i>(kiemelt szavak: klímaváltozás, ózonlyuk, kutatóállomás, selfjég, jéghegy, Északi-sark, globális felmelegedés)</i> ! Keressetek rá az interneten azokra a szavakra, amik nem egyér-telműek számotokra! Próbáljátok meg kiszűrni a lényegét és egy adjatok egy pontos definíciót azokról! ! Beszéljétek meg a fogalmak jelentését a padtársatokkal!	fiktív újság, internet
4'	Ezt követően közösen rögzítjük a fogalmak jelentését, megbeszéljük azok legfontosabb jellemzőit.	
7'	A sarkvidékek földrajza: új ismeretek elsajátítása III. – szövegelemzés szöveg ? Miért kellett bezárni az antarktiszi kutatóállomást? ? Szerintetek miért probléma, ha jégdarabok szakadnak le az Antarktiszról? Milyen következményei vannak? Mi az, amit nem említ a szöveg, mégis nagyon fontos? ? Mettől meddig tart az antarktiszi tél? Mi ennek az oka? Mi jellemzi az évszakot? ! Jellemezd röviden a kutatóállomáson folyó életet! szöveg ? Mi az oka, hogy a jegesmedvék az Északi-sarkkör területein élnek? Mely más állatfajok élnek itt? ? Milyen összefüggést láttok a klímaváltozás és a globális felmelegedés között? ? Miért probléma a jegesmedvék és az emberek szempontjából, hogy az Északi-sark jége folyamatosan olvad? ! Jellemezd a jegesmedvéket a szöveg alapján!	fiktív újság
5'	A szövegelemzés alapvetően páros munka, amit közös megbeszélés követ.	
5'	A sarkvidékek földrajza: új ismeretek elsajátítása IV. – képelemzés ? A kutatóállomásról készült kép alapján jellemezd ezeket az állomásokat! Hogyan képzeled el ezeket belülről? Ha az interneten rákeresel az „antarktiszi kutatóállomás” kifejezésre, milyen találatokat dob ki? ? Mit próbál visszaadni a rajz a három jegesmedvéről? Hogyan tudnád ezt másként szemléltetni? ? A jegesmedvékről szóló cikk alatt van egy fekete panda sziluett. Ismerős-e ez neked? Hol találkozhattál már vele? Minek a rövidítése a WWF? Mivel foglalkozik a szervezet?	fiktív újság - képek
2,5'	Levezetés (melynek része a kisfilm is) A felmerülő kérdések megválaszolása, a legfontosabb dolgok kihangsúlyozása, megerősítése.	

	? Mik tehát a sarkkörök legnagyobb problémái? Mit és hogyan tehetünk a kialakult helyzet kezelése érdekében? ? Ti milyen más címet adnátok az újságnak?	
3'	Videofilm-elemzés ! Tekintsük meg együtt a videót! Az a feladat, hogy otthon nézzétek meg újra, és válaszoljatok az alábbi kérdésekre! ? Mihez hasonlítja a sarkköröket a kutató? ? Miért e területek legérzékenyebbek a klímaváltozás szempontjából? ? Mire helyezi a legnagyobb hangsúlyt a videó? ? Hogyan jellemeznéd a film alapján a két sarkkör közötti kapcsolatot?	internet, youtube-videó

A kerettantervet és az új 7. osztályos tankönyvet nézegetve azt kellett megállapítanom, hogy igen kevés az az ismeretanyag, amit a diákok a témáról, nevezetesen a sarkvidékekről tanulhatnak. Ez a kevés tudásanyag is rendkívül tömören van megfogalmazva, s nem vagyok benne biztos, hogy a tankönyvi szöveg elég ahhoz, hogy felkeltse a diákok figyelmét (az egyébként igen érdekes) téma iránt.

Alapvető célom az volt, hogy a lehető legkevesebb tanári magyarázattal ismerjük meg a sarkvidékeket, s a diákok elsődlegesen a különféle információhordozókból tegyenek szert tudásra és alakítsanak ki véleményt e tájakról. Mindezt úgy, hogy nagy hangsúlyt fektetünk a térséget érintő különféle problémákra úgy, mint például a klímaváltozás s annak következményei. Igyekeztem olyan szövegeket találni, amikben tömören és lényegre törően vannak megfogalmazva a kerettanterv által is leírt problémák, fogalmak (lásd fiktív újság). Nem az volt a célom, hogy minden fogalmat leírva lássanak, hanem az, hogy a fogalmakat fel-felvillantva megtanulják értelmezni azokat a szövegkörnyezet segítségével.

A kulcskompetenciák közül a legnagyobb hangsúlyt a *hatékony, önálló tanulásra* fektettem, hiszen gyakorlatilag az egész órát igyekeztem úgy felépíteni, hogy a diákoké legyen a főszerep. A szöveg- és képértelmezős feladatok alapvetően az *anyanyelvi kommunikációt* hivatottak fejleszteni, de az órán helyet kap a *digitális*, valamint természetesen a *természettudományos és technikai kompetencia* is. Mindezek fejlesztését az óratervben megjelenő különféle információs eszközökkel próbáltam megvalósítani, úgy, hogy a diákok korosztályához megfelelően alkalmazkodó szövegeket, képeket kerestem az interneten s ebből szerkesztettem meg az „*ICE fantáziánévre hallgató tudományos újságot*”.

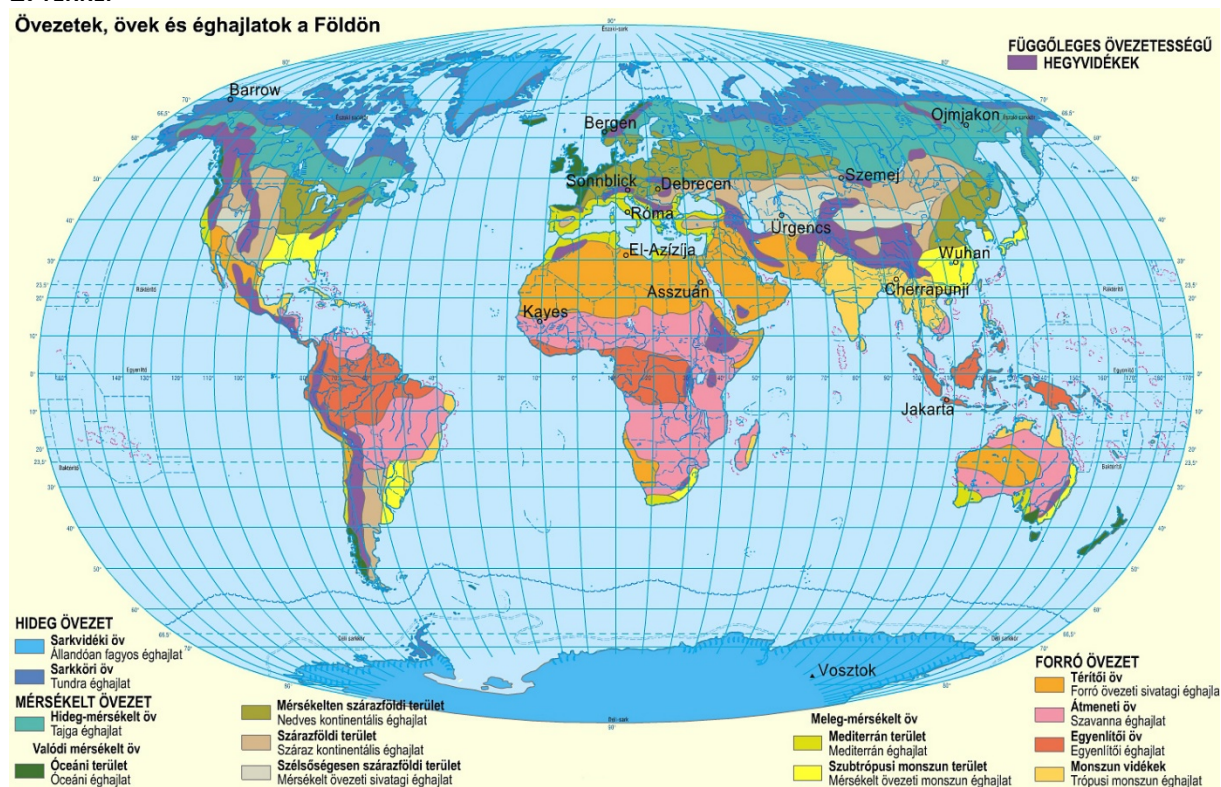
MELLÉKLETEK

1. KOLLÁZS, KÉPESLAP (saját szerk.)

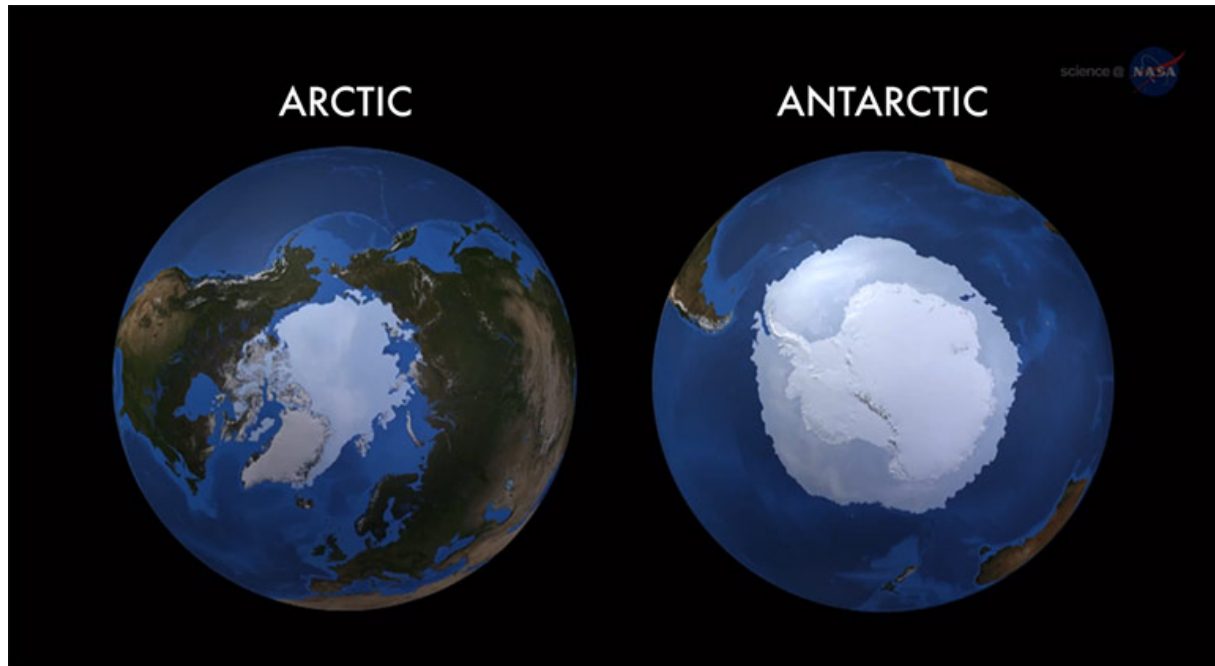

2. TÉRKÉP

Övezetek, övek és éghajlatok a Földön

3. TÉRKÉPRÉSZLET

4.

VIDEÓLINK

https://www.youtube.com/watch?v=J_WWXGGWZBE

FORRÁSOK AZ ÚJSÁGHOZ

http://hvg.hu/vilag/20170117_Anyira_olvad_az_Antarktisz_hogy_mar_a_kutatok_is_menek_kulnek

http://wwf.hu/_jegesmedve